

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

14. De simili errore Monachorum Adrumetinorum & à Pelagiano
differentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Dei dona esse monstrantur &c. nostras voluntates ad
hac petenda, sumenda, retinenda, parum valere, nisi
divinitus adjuventur. Audis voluntates ipsas, hoc

A est ipsas volitiones, quod molestissime ferunt,
non possibilitatem volendi debere divinitus
adjuvari.

De simili errore Monachorum Adrumetinorum, &
à Pelagiano differentia.

C A P V T X I V.

PORRO quia perdifficile est hujusmodi
voluntatis & actionis adjutorium cum
humana voluntate conciliare, obser-
vatione dignum est, Monachos quos-
dam Adrumetinos, in eandem atque Pelagia-
nos opinionem, qua per talem gratiam huma-
nam voluntatem ac libertatem tam absente
quam presente illo adjutorio omnino extin-
gui crederent, incidisse. Illud tamen inter
utroque discrimen est, quod Pelagiani ne libertas
tolleretur, talem gratiam fustulere; Adu-
metini ut salva maneret talis gratia, liberta-
tem. Nempe quia illi hæretici erant inimici
crucis Christi; hi Catholici qui quilibet sibi
tollere mallet quam gratiam Dei. Contra quos
instanter ipse Sanctus Doctor agit, ne per istud
voluntatis adjutorium voluntatem suam neque
in bonis per præsentiam, & influxum ejus, neque
in malis per ejus absentiam atque defectum
arbitrarentur extingui. Nam quod presente
talis gratiæ adjutorio voluntatem hominis
prorsus tolli crederent, ex Augustini testifica-
tione certissimum est. Sic enim in ipso libri

*Exordio Valentinum alloquitur: Sed quoniam
sunt quidam qui sic gratiam Dei defendunt, ut negent
hominis liberum arbitrium: aut quando gratia de-
fenditur negari existunt liberum arbitrium, hinc
aliquid scribere ad vestram charitatem Valentinus
Fratris &c. compellente charitate curavi. Quod
idem ex varijs istius libri locis, quibus error
ille convellitur, manifestum est: Rogamus, in-
quit, verbis Apostoli, ne in vacuum gratiam Dei
suscepimus. Ut quid enim eos rogat, si gratiam Dei
sic susceperunt ut propriam perderent voluntatem?
Sic enim hoc Adrumetini haud secus atque
Pelagiani intelligebant. Et rursum: Non enim
quia dixit Deus est enim qui operatur in vobis & velle
& operari pro bona voluntate, ideo liberum arbitrium
abstulisse putandus est. Et cum cor lapideum
hoc est voluntatem durissimam per tale adju-
torium homini auferri à Deo docuisset, sub-
ijcit: Ne autem putetur nihil ibi facere ipsos ho-
mines per liberum arbitrium, ideo in Psalmo dicitur, No-
lue obdurare corda vestra. Quod verò etiam per
talis adjutorij absentiam liberam hominis volun-
tatem eripi existimarent, non minus perspicue
claret. Nam cum dixisset August. Valentinus
Monasterium nonnulla dissensione fuisse turbatum, eo
quod quidam, inquit, in vobis sic gratiam prædicent
ut negent hominis liberum arbitrium; mox subjun-
git: Et quod gravius est dicant quod in die iudicij
non sit reddaturus Deus unicuique secundum opera
eius. Et qui sic, obsecro, nisi quia se, siquid
mali, deficiente tali gratia committerent, sine*

A qua non possent declinare à malo, aut facere
bonum, extra omnem culpam esse censerent.
Quem suum errorem in libro de Correctione
& gratia hanc ob causam scripto clarius pate-
faciunt. Cum enim Augustinus per tale volun-
tatis & actionis adjutorium ita Deum
operari docuisset velle atque perficere, non ut
ipsi nihil agerent, quemadmodum arbitrati fue-
rant, sed ut quod agendum est ipsi agerent: con-
victi de manente hominis libera voluntate in
operibus bonis, quando præsens fuerit hujus-
modi adjutorium, libertatem quando deest,
sibi tolli conqueruntur. Ergo, inquit, præ-
cipiant tantummodo nobis, quid sacre debeamus, qui
nobis præsumunt, & ut faciamus oremus pro nobis, non
autem nos corripiant, & arguant, si non fecerimus.
Et quid ni corripiant si non fecerint? Nempe,
quia ut infra Augustinus dicit, extra culpam se
videri volunt, in hoc quod non obediunt Deo; quia
utique ipsa obedientia munus eius est. Hoc munus,
id est, ipsum obedire velle Deo, si ipse non de-
derit, quid homo, inquit, velut culpandus
arguitur, cum sine illo nulla obediendi libertas
habeatur, quia nec voluntatem potest ad obe-
diendum flectere. neque quicquam ex se fa-
cere ut illud auxilium detur. Quem sensum
eorum luculentissime quæ consequuntur pro-
dunt: Quomodo, inquit, meo vitio non habetur,
quod non accepi ab illo, à quo nisi detur non est om-
nino aliud, unde tale ac tantum munus habeatur. Et
paulo inferius: Recte corripere si eam, bo-
nam faciendi præcepta voluntatem, mea culpa
non haberem; hoc est si eam possem mihi dare vel su-
mere ipse, nec facerem, vel si dante illo accipere no-
luissem. Cum ergo & ipsa voluntas à Domino præ-
paretur, cur me corripis, quia vides me eius præcepta
facere nolle; & non potius ipsum rogas, ut in me ope-
retur & velle? Et rursum: Hanc (obediendi vel
diligendi voluntatem) non accepimus. Quid
itaque corripimur, quasi nos eam nobis dare possumus,
& nostro arbitrio dare volumus? Nonne satiatis-
sime patet eos propter defectum talis adjutorij
quod ipsa voluntas & actio obediendi juyatur
ac datur, extra culpam se videri voluisse? Quod
sane nihil aliud quam ista peccata citra om-
nem culpam gratiæ vitandi deficiente com-
mitti. Quæ excusatio nullo profecto alio fun-
damento niti potest, nisi perdita libertatis.
Nam ubi est obediendi, sive præcepta faciendi
impossibilitas, ibi nulla transgrediendi, sive
non obediendi videtur esse posse libertas.
Quorundam quoque ex eis eadem prorsus fuit
quæ Pelagianorum de natura præcepti hallucina-
tio; putabant enim eo ipso quo præcipitur,
hoc

*Ibid. de grat.
& lib. arb.
c. 1.*

Ibid. c. 5.

Ibid. c. 7.

Cap. 15.

*Epist. 1. ad
Valent.*

*Lib. de Con-
& grat. 12.*

Ibid. c. 3.

Ibid. c. 6.

hoc est ab ipso homine actio & voluntas exigitur, fieri non posse ut per adiutorium voluntatis & actionis detur à Deo. Nam Monachorum illorum cum Pelagianis communis est illa superius allegata querimonia: *Ut quid nobis illa superius allegata querimonia: Ut quid nobis* Lib. de cor. & grat. c. 2. *prædicatur atque præcipitur &c. si hoc nos non agimus sed id velle & operari Deus operatur in nobis? Et ad illos instruendos est illa Augustini expositio: Eo ipso, quippe quo præceptum & imperatum est ut intelligamus atque sapiamus, obedientiam no-* Epist. ad Valent. & Frat. c. 7.

Tertia, quarta & quinta causa repudiandi talis adiutorij est coactio, necessitas, fatum,

CAPVT XV.

TERTIA causa cur illud adiutoriū voluntatis & actionis abominentur, pendet à præcedentibus, nempe, quia per illud homines inviti & coacti credunt & operantur siquid videntur operari boni. Coactio autem omnino repugnat voluntati. Indicant hanc suam de Christiana gratia opinionem quando dicunt: *Hominem opus Dei defendimus, nec ex illius potentia, vel in bonum, vel in malum invitum aliquem cogi, sed propria voluntate aut bonum facere aut malum.* Ita ex obliquo taxant sententiam Catholicorum. Hoc enim propter illam gratiam ab eis dici qua credendi voluntas & operandi, non credentibus, imò ante nolentibus inspiratur, declarat egregiè refellitque Augustinus. Per illam enim gratiam fit non ut homines, inquit, quod fieri non potest, nolentes, hoc est, coacti & inviti credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant. Sed alibi clarius, quid in adiutorio gratiæ Augustino prædicatæ sibi displiceat, confitentur. Docere namque Catholicos calumniosè dicunt: *Quia nisi Deus invito & reluctanti homini inspiraverit boni & ipsius imperfecti cupiditatem, nec a malo declinare, nec bonum possit appetere.* Et paulò post suam prominentes opinionem; Gratiam, asserunt, adiuvare amissionem que bonum propositum, non tamen reluctantis studium virtutis immittere. Quibus verbis hoc sese averfari indicant, quod invito & reluctanti homini studium virtutis immittatur, ita scilicet ut invitum reluctantemve cupiat & sectetur bonum, sicuti invitum subinde homines cupiunt & operantur malum. Prædit hoc proluxa illa Iuliani adversus Augustinum disputatio. Audi sane, inquit, ubi vim humana libertatis ostendit; Ego veni &c. atque omnibus vehementius quod dicit intentionem suam humana voluntate impediram fuisse; quoties volui congregare &c. & voluisti. Post quod non sequitur, sed te nolente (hoc est ut scilicet Augustinum sentire putat, te invito & reluctantem) collegi; & alibi sensum Augustini perstringens: *Interrogo ad quem modum liberatur (voluntas) ut bonum semper velle cogatur (scilicet per gratiam) & malum velle non possit; an utrumque possit appetere? Hic tu si responderis, ut bonum semper velle cogatur, quam sis Iovinianus, ita etiam*

stram requirit, qua nulla potest esse sine libero arbitrio, sed si posset hoc ipsum sine adiutorio Deigratia fieri &c. Et in libro ad eos exarato atque transmissio: *Nunquid tam multa qua præcipiuntur in lege Dei ne fornicationes & adulteria committantur, indicant aliud quam liberum arbitrium? Neque enim præciperentur nisi homo haberet propriam voluntatem qua divinæ præceptis obediret; & tamen Dei donum est &c.* Lib. de grat. & lib. arb. c. 4.

A ipse recognoscis. Si autem dixeris, & quomodo potest esse voluntas libera, si bonum semper velle cogatur? Respondeo, & quomodo dicebatur ante voluntas libera, scilicet juxta te, si malum tantummodo velle cogebatur: antequam videlicet illam à Deo accepisset gratiam qua à peccato sibi dominante liberaretur. Quam Pelagianorum omnium de gratia opinionem sic tollit Augustinus: *Quomodo autem dicas eum, cuius voluntatem nos dicimus à Domino preparari ita fieri bona voluntatis ut bonum velle COGATUR (quod absit ut dicatur à nobis) viderit præclare intelligentia tua, si enim COGITUR, non vult; & quod absurdius quam ut dicatur volens velle quod bonum est. De natura etiam Dei vido quid sentias homo, qui dicitis COGI hominem ut bonum velit, si malum velle non possit.* Ibid.

Hæc ergo opinio, quam omnes Pelagiani de vi & efficacia Catholici illius adiutorij & voluntatem operantis, tenent; causa est cur passim etiam captivitatem ac necessitatem tam in malis quam bonis per illud homini afferri vociferentur. Nimirum quia per illud adiutorium uni parti voluntas affigitur, & ut loqui solent, determinatur, ad malum quidem quando iusto Dei iudicio subtrahitur: ad bonum verò quando per ejus misericordiam liberaliter datur. Hic intellectus est (liberi arbitrij) qui cum illis quos enumeravimus, ait Iulianus Augustino, vos etiam à Christo monstrat alienos. Et causam ex ratione libertatis afferens: *Libertatem igitur arbitrij, inquit, possibilitas est vel admittendi vel vitandi peccati, expertis cogentis necessitatis, que in suo potestate habet, utram suggerentia partem sequatur.* Et aliquanto post: *Ceterum duo ista que iungis, liberum & non liberum, id est, liberum & captivum illi quidem rei de qua agimus (id est libero arbitrio) convenire non possunt. Tibi verò stultitiam singularem, impudentiam novam, impietatem veterem adesse testantur.* Et inferius diserte contra Augustini, quam putat opinionem, negat; *Adiutorio sic destrui libertatem, ut aliquando ea exclusâ vel boni vel mali cupiam necessitas credatur incumbere: sed sic se habere docet, ut arbitrio libero omne adiutorium cooperetur; possibilitatem scilicet adjuvando, & cum ea influendo. Et sine ullo verborum fuce aut obscuritatis ambiguo: Videamus nunc, inquit, quantum ab eo* (Mani-